

INTERNATIONAL JOURNAL

KNOWLEDGE

Scientific papers

Vol. 11/1

2015

INTERNATIONAL JOURNAL SCIENTIFIC PAPERS VOL 11/1

**4-6 DECEMBER
BANSKO, REPUBLIC OF BULGARIA**

**INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT
SKOPJE, MACEDONIA**

KNOWLEDGE

International Journal Scientific and Applicative papers V11/1

Editing Board

PhD Vlado Kambovski, PhD Robert Dimitrovski, PhD Predrag Trajković, PhD Maria Kavdanska, PhD Svetlana Trajković, PhD Zivota Radosavljevik, PhD Margarita Koleva, PhD Mile Matijević, PhD Nonka Mateva, PhD Jugoslav Ziberovski, PhD Rositsa Chobanova, PhD Aleksandar Nikolovski, PhD Jove Kekenovski, PhD Marija Knezevik, PhD Ilija Nasov, PhD Irina Singaveskaya, PhD Nonka Mateva, PhD Dzulijana Tomovska, PhD Oliver Dimitrijevik, PhD Nedzat Koraljik, PhD Nebojsha Pavlovik, PhD Nikolina Ognenska, PhD Dimitrija Popovski, PhD Lisent Bashkurti, PhD Tome Naumov, PhD Trajce Dojcinovski, PhD Jana Merdzanova, PhD Zoran Srzentic, PhD Nikolai Sashkov Cankov

Preparing and correction: Liljana Pushova, Jasmina Dimitrovska

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

For editor

PhD Robert Dimitrovski

KNOWLEDGE

International Journal Scientific and Applicative Papers V11/1

ISSN 1857-92

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academic, Prof. Vlado Kambovski PhD, President of Macedonian Academy of Science and Arts, Skopje (Macedonia)

- Prof. Robert Dimitrovski PhD, Faculty of Management, MIT University, Skopje (Macedonia)

- Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade

(Serbia)

- Prof. Rosica Cobanova PhD, Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria)
  - Prof. Ilija Nasov PhD, Research and Development center PLASMA, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Aleksandar Nikolovski PhD, Director of PhD Institute, FON University, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
  - Prof. Milan Radosavljevic PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
  - Prof. Anka Trajkovska Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
  - Prof. Predrag Trajkovic PhD, JMPNT, (Serbia)
  - Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
  - Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO , Bitola (Macedonia)
  - Prof. Sasho Korunoski, Dean, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
  - Prof. Cvetko Andreevski, Vice rector, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
  - Prof. Margarita Koleva PhD, Dean, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
  - Prof. Aleksandar Donchev, MIT University, Faculty of Law, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
  - Prof. Marija Knezevic PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
  - Ljupco Naumovski PhD, Forum for Mobility and Research, Bitola (Macedonia)
  - Prof. Oliver Iliev PhD , Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Dimitrija Popovski PhD, Faculty of Sport, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
  - Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
  - Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
  - Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
  - Prof. Vladimir Lazarov PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
  - Prof. Tosko Krstev PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
  - Prof. Antoanela Hristova PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
  - Prof. Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
  - Prof. Aleksandr Korablev, PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petersburg State Forest Technical University, Saint Petersburg (Russian Federation)
  - Prof. Primoz Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
  - Doc. Igor Stubelj, PhD, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
  - Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
- 5
- Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse (Bulgaria)

- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rouse (Bulgaria)
- Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
- Prof. Isa Spahiju PhD, International Balkan University (Macedonia)
- Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
- Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational center, Skopje, Macedonia
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of law, Kragujevac (Serbia)
- Prof. Dragan Kokovic PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Sasha Kicoshev PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Pere Tumbas PhD, Faculty of Economics , University of Novi Sad , Subotica (Serbia)
- Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
- Prof. Zoya Katru PhD, Prorector, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof. Mustafa Kacar PhD, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)
- Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting
- Prof. Stojan Ivanov Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Helmut Shramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolver Hampton, (United Kingdom)
- Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity , Sofia (Bulgaria)
- Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
- Prof. Baki Koleci PhD , University Hadzi Zeka , (Kosovo)
- Prof. Ivana Jelik PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, (MNE)
- Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
- Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
- Prof. Nedjad Korajlic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina) - Prof. Alisabri Sabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Jova Ateljevic PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of law University of Kragujevac (Serbia)
- Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
- Prof. Svetlana Trajkovic PhD, High college for professional applied studies, Vranje (Serbia)
- Prof. Suzana Pavlovic PhD, High health – sanitary school for professional studies,

Belgrade (Serbia)

- Prof. Zorka Jugovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

6

- Prof. Dragan Marinkovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus – Faculty of Management, Sremski Karlovci (Serbia)

- Prof. Rumen Stefanov, PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)

- Prof. Stojna Ristevska PhD, Dean, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)

- Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)

- Prof. Lence Mircevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)

- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)

- Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)

- Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)

- Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)

- Prof. Nikola Bozkov PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)

- Prof. Vasil Pehlivanov PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)

- Prof. Oliver Dimitrijevic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)

- Prof. Erzika Antic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)

- Prof. Jelena Stojanovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)

- Prof. Miodrag Smelcerovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)

- Doc. Marija Kostić PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)

- Doc. Sandra Živanović PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)

- Doc. Snežana Milićević PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)

- Doc. Nebojsa Pavlovic PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)

- Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)

- Venus Del Rosario, Arab Open University (Philippines)

- Nishad M. Navaz, Kingdom University (India)

Contents

PROBLEMS AND TRENDS IN SOCIAL DEVELOPMENT AND POLICIES ON EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT	19
Hristo Beloev D.Sc. Ph.D	19
Venelin Terziev D.Sc. (National Security), D.Sc. (Ec.) Ph.D	19
THE METHOD OF AESTHETICS OF COMMUNICATION IN EDUCATION	29

ON THE RECEPTION OF LITERARY WORK IN TEACHING	29
Prof. Violeta Dimova Ph.D	29
Prof. Mahmut Celik Ph.D	29
STUDENTS' PROFILE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING WITH TECHNOLOGY - THE CASE IN ALBANIAN SCHOOLS	32
PhD. Olsa Pema	32
INTERACTIVE METHODS OF TRAINING IN PEDAGOGICAL PRACTICE	37
Nicola Vakirlov	37
Maria Becheva PhD	37
Nina Belcheva	37
THE IMPACT OF INCREASED ENTREPRENEURIAL CAPACITIES IN RAISING THE PERFORMANCE OF SME-S IN TRANSITION ECONOMIES	41
Kosovare Ukshini, PhD, ...	41
Academician Izet Zeqiri	41
APPLICATION OF THE CONCEPT OF LIFELONG LEARNING IN BULGARIA	44
Venelin Terziev Ph.D	44
Ekaterina Arabska Ph.D	44
EDUCATIONAL MISBALANCES:	56
MIRROR IMAGES OF SCHOOL AND HIGHER EDUCATION.....	56
Assoc. Prof. Alexander Valkov, PhD	56
Assoc Prof. Evgenia Penkova, PhD	56
8	
THE STUDENTS SELF-ASSESSMENT BASED ON STANDARDS DEVELOPS THE TEACHING AND INFLUENCES IN THE LEARNING RESULTS	60
Sonila Tatili	60
Prof. Asoc.Dr Tomi Treska	60
DISCUSSION ABOUT OPPORTUNITIES FOR LEARNING DECIMALS AND FRACTIONS IN THIRD AND FOURTH GRADE IN BULGARIA	68
Zlatina K. Sharkova Ph.D.	68
HOW "HARD TIMES" STIMULATE REFORMS – THE CASE OF THE BULGARIAN HIGHER EDUCATION	71
Elena Blagoeva-Hazarbassanova	71
COMMUNICATION AS A TOOL FOR EFFECTIVE LEADERSHIP	75
PhD. Assistant, Lazar Arsovski	75
PhD. Mirko Tripunoski	75
GENESIS AND FIRST MANIFESTATIONS OF INFORMAL EDUCATION IN BULGARIA	80
Assoc. Prof. Penka Tsoneva, DSc	80
EDUCATION FOR DEMOCRATIC CITIZENSHIP AND THE LITERARY APPROACH IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASS	83
Prof. Elda Talka Ph.D	83
KNOWLEDGE AS A RESOURCE FACILITATING THE TRANSITION OF YOUNG PEOPLE FROM EDUCATION TO EMPLOYMENT	87
Kamelia Petkova, PhD	87
LITERACY, HEALTH AND ECONOMIC FACTORS	92
Assist. Professor Marija Emilija Kukubajska, PhD	92
Sonja Koceva, MA, Ph. Spec.	92
PROBLEMATIC SITUATION IN THE CONTEXT OF DIDACTIC TEACHING AND LEARNING PROCESS	98

Valentina Chileva Ph.D	98
LEGAL ASPECTS ON THE DEVELOPMENT OF OPEN-END MUTUAL FUNDS IN THE R. of MACEDONIA	101
Nebojsa Cvetanovski, Ph.D.	101
9	
Daniela Cvetanovska, M. A.	101
ASPIRATION TOWARDS REGIONAL AND GLOBAL SECURITY	107
Maja Miskovska Ph.D	107
LOCAL GOVERNMENT AND CITIZEN PARTICIPATION AT THE LOCAL LEVEL	112
Prof. Jove Kekenovski, Ph.D	112
CASE STUDY: CONCORDIA MISSION OF THE EUROPEAN UNION AND THE LESSONS LEARNED	118
Ivica Josifovic, PhD	118
Zlatko Keskoski, PhD	118
THE MILITANT ISLAMIST IDEOLOGY AS A THREAT TO THE NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA	123
m-r Borche Chaminski	123
d-r Rina Kirkova	123
d-r Nenad Taneski	123
DISCRETIONARY POWERS OF THE ADMINISTRATION – NECESSITY OR FOLDING SCREEN FOR ABUSES	131
Ass. Dejan Vitanski PhD	131
GEOPOLITICAL IMPORTANCE OF MARITIME PASSAGES IN EUROPE	136
Assistant Professor Jordanka Galeva, PhD	136
POST-CONFLICT ROLE OF THE EUROPEAN SECURITY AND	141
DEFENCE POLICY	141
Zlatko Keskovski PhD	141
Ivica Josifovic PhD	141
POLEMOLOGICAL AND SECURITY ANALYSIS OF THE REVOLUTIONS IN THE PAST AND TODAY	145
Suzana Kotovchevska PhD	145
Mitko Kotovchevski PhD	145
BUILDING ENTREPRENEURIAL ORGANISATION: BUSINESS PROCESS REENGINEERING FROM A QUALITY PERSPECTIVE	149
Branko Nikolovski, assoc. prof. PhD	149
10	
SOCIAL MEDIA MARKETING – NEW MARKETING TREND IN THE MODERN LIFESTYLE	154
Sanja Nikolic, PhD	154
Sreten Miladinovski, PhD	154
UNFAIR COMPETITION AND GRAY ECONOMY	158
Assistant Professor. Ph.D. Law Berat Aqifi	158
Associate Professor. Ph.D. Law Sasha Dukovski	158
Mr. Drini Grazhdani LLM (Adv)	158
CREDIT RATINGS, A SOLUTION TO INFORMATION ASYMMETRY IN EMERGING MARKETS (ALBANIA ECONOMY)	162
Ada Aliaj Ph.D	162
Prof. Ilir Hoti Ph.D	162

Marsel Aliaj	162
DEVELOPING A FUNCTIONING LABOR MARKET IN BULGARIA	167
Venelin Terziev Ph.D	167
Ekaterina Arabska Ph.D	167
CAUSE AND EFFECT RELATIONSHIP BETWEEN GOVERNMENT	182
EXPENDITURE AND REVENUE COLLECTION	182
CASE OF ALBANIA	182
Entela Velaj	182
Olta Nexhipi	182
MEASURING MSE VOLATILITY WITH MBI10 STOCK INDEX	186
Igor Tanturovski PhD	186
ALBANIAN CUSTOMER ATTITUDES TOWARDS FARM FOOD	192
Prof. Edlira Llazo Ph.D	192
TECNOLOGICAL TRAININIG - REALITES AND FUTURE	196
Branko Sotorov Ph.D	196
Venelin Terziev D.Sc. (National Security), D.Sc. (Ec.) Ph.D	196
11	
RISK ASSESSMENT AND PRICE OF LEASE FOR AN APARTMENT, ...	200
CASE STUDY IN SKOPJE	200
Prof. Dr. Blagoja Spirkoski	200
Assist.Prof. Dr Radica Dishlieska	200
ANALIZA EKONOMIKE NDAJ POLITIKES TATIMORE DHE TE ZAVENDESIMIT	205
Dr.Sc.Shaqir Elezaj	205
OFFICIAL DEVELOPMENT AID IN THE WORLD	209
Dori Pavloska – Gjorgjieska, Ph.D	209
Biljana Buzlevski, PhD	209
Aleksandar Dejanovski, PhD	209
STRUCTURE OF SOURCES OF FUNDING AS A FACTOR FOR COMPETITIVENESS OF THE BUSINESS ENTITIES FROM REPUBLIC OF MACEDONIA	213
Prof. Savo Ashtalkoski, PhD	213
Bardul Tushi, M.Sc	213
Igor Slavkoski, M.Sc	213
THE NEW KNOWLEDGE OF CRISIS 2008 AND THE NEW EU BANK UNION IN FUNCTION OF FINANCIAL STABILITY	219
PhD Dance Nikolovska Vrateovska	219
Slagana Kostadinovska	219
Emilija Popova	219
THE ROLE AND IMPORTANCE OF FINANCIAL DERIVATIVES IN EMERGING ECONOMIES	223
Aleksandar Dejanovski	223
Biljana Buzlevski	223
Jelena Tast	223
Aleksandar Stankovic	223
GLASS CEILING AND SOCIAL - ECONOMIC POSITION OF WOMEN IN ALBANIAN ORGANIZATIONS	228
Lina Vaso	228

EXAMPLES	234
Igor Tanturovski PhD	234
PENSION INSURANCES - CASE STUDY OF KOSOVO	239
Myhybije Zallqi Zhara	239
Prof.Ass.Dr.Ibish Mazreku	239
QUALITY MANAGEMENT INITIATIVES AND SOLUTIONS	243
FOR SMALL BUSINESS IN TOURISM	243
Branko Nikolovski, assoc. prof. PhD	243
SOCIAL POLICIES RENDERING IMPACT ON BULGARIAN LABOR MARKET	248
Venelin Terziev D.Sc. (National Security), D.Sc. (Ec.) Ph.D	248
Ekaterina Arabska Ph.D	248
STRUCTURAL EQUATION MODELING WITH LISREL: APPLICATION IN INFORMAL ECONOMY	256
Brunela Trebicka, PhD	256
Asoc Prof. Azeta Tartaraj, PhD	256
LENDING CONDITIONS DURING THE GLOBAL ECONOMIC CRISIS	262
Aleksandra Nakevska	262
PhD Ljupco Davcev	262
THE LINK BETWEEN CUSTOMER SATISFACTION AND EMPLOYEE SATISFACTION IN RESTAURANT INDUSTRY	266
An analysis of restaurants in Durrës, Albania	266
Dr. Olta Nexhipi.....	266
Dr. Osman Metalla	266
THE ROLE OF LOCAL CAPACITY ON DECENTRALISATION IMPACT IN ALBANIA	271
Zoica Zharkalli (Kokaveshi)	271
A COMPLEX APPROACH IN THE PREVENTION OF ‘DIABETIC FOOT’ FOR PATIENTS WITH DIABETIC POLYNEUROPATHY IN ADVANCED AND OLD AGE	276
Asst. Dr. Snezhina Georgieva	276
13	
Asst. Varvara Pancheva	276
ALGORITHM FOR COMPUTER-ASSISTED MODELLING OF TRANSVERSE MAXILLOFACIAL ASYMMETRY	280
Tatyana Boeva	280
HOLISTIC APPROACH IN PHYSICAL THERAPY FOR PATIENTS WITH MULTIPLE SCLEROSIS	285
Hristo Boyadzhiev	285
Petya Mitrindzhakova	285
INVESTIGATING STUDENT OPINION IN THE SPECIALTY OF ‘DENTAL TECHNICIAN’ ON ATTITUDES TO OPPORTUNITIES FOR STUDENT MOBILITIES DURING THEIR EDUCATION AT MEDICAL COLLEGE PLOVDIV	290
Slavov Sv.	290
Kasnakova P.....	290
Yankov Sv.	290
IMPROVEMENT OF THE QUALITY OF LIFE THROUGH THE IMPLEMENTATION OF A PATIENT-CENTERED APPROACH OF PATIENTS WITH CHRONIC CORONARY ARTERY DISEASE	294
Assist. Prof. Marieta Todorova	294
Associate Prof. Gergana Petrova, Ph.D	294

HEALTH PROMOTION IN NURSERIES ON THE TERRITORY	298
OF PLEVEN MUNICIPALITY	298
G. Markova	298
G. Petrova	298
GLOBALIZATION OF COUNTERFEIT MEDICINES WORLDWIDE	303
As. Zlatina Ivanova	303
MISTAKES IN SHORT-TERM VISUAL MEMORY OF PERSONS WITHIN WORKING AGE .	307
Firdes Yusmen, assoc. prof.	307
Silvia Tsvetkova	307
Ivan Petkov	307
QUESTIONNAIRE FOR ASSESSMENT OF EATING DISORDER RISK - A PILOT STUDY ...	313
14	
R. Massaldjieva	313
D. Bakova	313
B. Tilov	313
M. Semerdjieva	313
B. Torniova	313
TRAINING IN HOMEOPATHY IN THE MEDICAL UNIVERSITIES OF BULGARIA	318
Assistant prof. engineer Zhivko Peychev	318
THYROID DISORDERS IN PATIENTS WITH HEMATOLOGICAL MALIGNANCIES	321
Nonchev B.	321
Goranova-Marinova V.	321
STUDY OF THE REASONS FOR CHOOSING A PROFESSION BY THE STUDENTS -NURSES	
.....	325
Assoc. Prof. Biyanka TorniyovaPh.D	325
Senior Lecturer Yordanka Tsokova	325
SOURCE DOMAINS FOR METAPHORS: A COMPARATIVE STUDY OF BULGARIAN AND	
ENGLISH ANATOMY	330
Ivaylo Dagnev	330
Maria Saykova	330
Maya Yaneva	330
ГОЛЕМИОТ РАЗВОЈ И НАПРЕДОК НА ЕЛЕКТРОНИКАТА И ТЕХНОЛОГИЈАТА ВО	
ДЕНЕШНО ВРЕМЕ, ДАВА РЕЗУЛТАТИ И НОВИ МОЖНОСТИ ВО МНОГУ	
МЕДИЦИНСКИ ДИСЦИПЛИНИ, ЗА ПО БРЗИ, ПО ПРЕЦИЗНИ, ПО ВАЛИДНИ И	
ПОВЕРОДОСТОЈНИ ДИЈАГНОЗИ ВО МНОГУ ОБЛАСТИ ВО МЕДИЦИНАТА	333
Реџеп Емурлаи	333
Дритон Селмани	333
Рауф Абдиу	333
Несет Узаири	333
THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN HEALTHCARE	336
Teodora Dimcheva	336
15	
SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY – WAY OF LIFE AMONG REHABILITATION STUDENTS	
.....	340
Nikoleta Nikolova	340
Ivan Gatevski	340
LIMITATION OF DRUG USE THROUGH LEARNING AND SOCIAL SKILLS	345
Rumiana Budjeva, Ph.D.	345

TRANSFORMATION PROCESSES	351
IN THE ATTITUDE TOWARDS ISLAM IN BULGARIA	351
Assoc. Prof. Dr. Veselin Bosakov.....	351
GLOBALIZATION AND FORMER COMMUNIST COUNTRIES	356
Dr. Gorančo Jakimov	356
ENDANGERING THE IMMOVABLE CULTURAL HERITAGE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FROM NATURAL DISASTER AND THE NEED FOR MAPPING AND ELABORATING CRITICAL SPOTS	361
Prof. Trajce Nacev Ph.D	361
Assistant Prof. Dragan Veselinov Ph.D	361
ARCHITECTURAL CHARACTER OF SHOPPING CENTERS	365
Prof. Vangel Dunovski Ph.D	365
Prof. Vlado Velkovski Ph.D.....	365
MAP ORIENTATION	370
Associate prof. Gabriela Kirova PhD	370
BREEDING AND SELECTION OF HONEY BEES RESISTANT TO DISEASES CAUSED BY VIRUSES, BACTERIA AND PARASITES	374
Prof. Dr. Rumen Valchovski	374
Dr. Jordan Manasiev	374
Dr. Ivo Sirakov.....	374
Galina Hristovska MA	374
Prof. Romel Velev PhD	374
Prof. Dr. Miso Hristovski	374
16	
NEW FLEXIBLE APPROACH TO TEACHING VETERINARY TOXICOLOGY	377
Prof. Romel Velev Ph.D	377
Prof. Misho Hristovski Ph.D	377
DOES THE FORECAST MANAGERIAL EFFECT IN ORGANIZATIONAL PERFORMANCE?	379
Erisa Musabelli	379
TEACHERS' FEEDBACK AND STUDENTS' PREFERENCES ON SECOND LANGUAGE LEARNING: A CASE STUDY	382
Isa Spahiu Ph.D	382
Edita Kamberi-Spahiu, MA	382
ASSESSING PRAGMATIC COMPETENCE OF ENGLISH AND GERMAN	389
FOREIGN LANGUAGE STUDENTS	389
Biljana Ivanovska	389
Nina Daskalovska	389
Marija Kusevska	389
Tatjana Ulanska	389
BIRDS: MYTHICAL SYMBOL OF MIGRATION, BEAUTY AND BESTIALITY	393
Assist. Professor Marija Emilija Kukubajska, PhD	393
CULTURAL MODELS THROUGH THE PRISM OF LANGUAGE	398
Violeta Nikolovska Ph.D	398
MAKING TRANSLATABILITY MATRIX	403
Vesna Milevska	403
ON ADJECTIVES USE AND CLASSIFICATION IN ENGLISH AND ALBANIAN LANGUAGE	406

Dr. Suzana Samarxhiu	406
ADOLESCENCE IN THE LITERATURE FOR YOUNG ADULT OF TOME ARSOVSKI	411
Prof. Jovanka Denkova Ph.D	411
A CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE LINGUISTIC TRANSFER FROM L1 TO L2: STRATEGIES TO PROCESS EFL WRITING	419
17	
Dr. Juliana Çyfeku	419
LANGUAGE POLICY DYNAMICS AND MULTILINGUAL COMMUNICATIVE COMPETENCE	424
Assoc. Prof. Anna Georgieva	424
Asst. Prof. Iliyana Simeonova	424
DO TESTS HAVE AN IMPACT ON KNOWLEDGE RETENTION? A STUDY CASE IN THE ALBANIAN PRIMARY SCHOOLS	429
Dr. Erinda Papa	429
KNOWLEDGE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AND LEARNING NEW SKILLS FOR TEACHERS OF XXI CENTURY	434
Prof. Eliona Naço	434
ALBANIAN LANGUAGE UNDER THE MAGIC OF ROMANTIC AUTHOR'S PEN	437
Greta Jani Ph.D	437
PERSONAL NAMES IN TURKISH AND MACEDONIAN	442
SCHOOLBOOKS IN MACEDONIA	442
Prof. Marija Leontik	442
A FUNCTIONAL APPROACH TO PHRASEOLOGY	447
Dr. Suela Koça	447
Dr. Erinda Papa	447
VEÇORI GJUHËSORE TË LEKSIKUT TË SË FOLMES SË QYTETIT TË ELBASANIT NË DITËT E SOTME - NJË KËNDVËSHTRIM SOCIOLOGJIK	451
Dr. Manola Kaçi (Myrta)	451
STRATEGIES OF VOCABULARY ACQUISITION: THE ROLE OF TEACHERS IN USING ANTONYMS AS A TECHNIQUE OF VOCABULARY REINFORCEMENT AT DIFFERENT LEVELS OF ENGLISH LEARNING	456
Dr. Ekaterina Strati	456
RHYTHMICAL CODE AND HISTORICAL DEVELOPMENT	460
Liuba Zlatkova, PhD	460
SLAVONIC MUSIC THROUGH THE MIDDLE AGES	463
Assoc. Prof. Margarita Gencheva	463
18	
THE DESTRUCTION OF A MYTH IN NORMAN MAILER'S <i>AMERICAN DREAM</i>	466
Dr. Marsela Turku	466
THE INCLUSION OF THE SPECIAL NEEDS CHILDREN AND THEIR PROBLEMS FACING THE ALBANIA SCHOOL	472
Doc. Dr. Ambera Duka (Ferri)	472
MSc. Ermira Tati, ...	472
IMPROVING THE KNOWLEDGE OF VISUOCONSTRUCTIVE IMPAIRMENTS IN DEMENTIA – RELIABILITY OF A SCALE FOR HUMAN FIGURE DRAWING	478
Radka Massaldjieva	478
REFERENCE TO THE ANALYSIS OF PROSE TEXT FROM THE ASPECT OF THE ABILITY TO DETERMINE THE NARRATION AND ANALYSIS OF SONATA FROM THE ASPECT OF	

ASSESSING PRAGMATIC COMPETENCE OF ENGLISH AND GERMAN FOREIGN LANGUAGE STUDENTS

Biljana Ivanovska

Nina Daskalovska

Marija Kusevska

Tatjana Ulanska

University Goce Delchev, Stip, R.Macedonia

biljana.ivanovska@ugd.edu.mk; nina.daskalovska@ugd.edu.mk;
marija.kusevska@ugd.edu.mk;
tatjana.ulanska@ugd.edu.mk

Abstract: This paper focuses on the role of explicit instructions for developing pragmatic competence in learning foreign languages (English and German). It presents the first phase of the scientific and research project entitled “The role of explicit instructions in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language”, which is conducted at the Faculty of Philology, at the University Goce Delchev in Stip. It was motivated by the importance of pragmatic knowledge which allows learners to adequately communicate in the target language. The main goals of teaching foreign languages have long been preparing learners to communicate effectively in the language they are learning. The project referred to in this paper was motivated by the lack of valid data on communicative competences of Macedonian learners of English and German as well as by the need of tracing effective methods for reinforcing communication skills. The research will include contrastive analysis of speech acts, design of instruments for pragmatic competence assessment and design of learning modules for developing pragmatic competence.

Key words: pragmatic competence, speech acts, explicit instructions

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА КАЈ ИЗУЧУВАЧИТЕ

НА АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

Проф. д-р Билјана Ивановска, доц. д-р Нина Даскал
овска, доц. д-р Марија Кусевска,
м-р Татјана Уланска

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Р.Македонија

biljana.ivanovska@ugd.edu.mk; nina.daskalovska@ugd.edu.mk;
marija.kusevska@ugd.edu.mk; tatjana.ulanska@ugd.edu.mk

Резиме: Целта на овој труд е да се анализираат компонентите што треба да се совладаат при усвојувањето на англискиот и на германскиот јазик како странски јазици. Овој труд дава преглед на првата фаза од нашиот истражувачки проект, насловен како „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“ (“The role of explicit instructions in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language”) кој се изведува на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Се обидуваме да ја дефинираме прагматичката способност на студентите при изучувањето на странскиот јазик, потоа ги опишуваме инструментите што ги користиме за собирање на податоци како и методот за нивна анализа.

Во процесот на усвојување на странскиот јазик комуникацијата и прагматичката компетенција се многу тесно поврзани. За да можат успешно да комуницираат на странскиот јазик студентите мораат добро да ги познаваат не само јазикот туку и културата. Ова претставува ново искуство за нив и бара соодветна подготовка и правилни смерници за усвојување на прагматичката компетенција.

К л у ч н и з б о р о в и: прагматичка компетенција, говорни чинови, експлицитни инструкции.

1. В О В Е Д

Во процесот на изучување и восприемање на еден странски јазик, комуникацијата и прагматичката компетенција се многу тесно меѓусебно поврзани. За успешна комуникација на еден странски кој се изучува како втор јазик, студентите мораат да бидат во состојба да совладаат соодветни вештини и способности за да можат успешно да комуницираат, да дејствуваат и да општат со странскиот јазик и со културата, што е нешто сосема ново за нив.

Без да ги знаат и да ги владееат основните принципи во јазикот-цел при комуникацијата, може да настане проблем и недоразбирање поттикнато од критичката мисла и интеркултурното недоразбирање. Развојот на прагматичка компетенција е особено тежок, и е многу важен, доколку странскиот јазик се изучува во околина, каде што тој не служи како секојдневно комуникациско средство меѓу корисниците.

Студентите немаат компетентен влез на информации, што ќе им овозможи познавање и применување на прагматичката компетенција во одредено општество. Сепак, постои недостиг на правни насоки за комуникациска способност и развивање на вештините кај студентите кои учат англиски и германски јазик, а кои се изворни говорители на македонскиот јазик. Во наставниот план при изучувањето на странскиот јазик во теоретската и во практичната настава има недостаток на релевантни информации кои би ја поттикнале прагматичката компетенција кај изучувачите на странскиот јазик. Во наставните програми, со акцентирање на комуникациските вештини, се јавува голема потреба за ефективни методи за подобрување на комуникациските вештини и способности. Целта на овој труд е да даде придонес за надминување на овој недостаток.

Мотивирани од овие причини, авторите на овој труд го започнаа проектот со наслов: "Улогата на експлицитните инструкции во развојот на прагматичката компетенција кај студентите по англиски и германски јазик како странски јазик" ("The role of explicit instruction in developing pragmatic competence in learning English and German as a foreign language"). Проектот се работи на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Македонија.

Проектот се фокусира на следните приоритети:

- Да се објасни и да се опише примената при реализацијата на говорните чинови: *з а м о л у в а њ е*, *и з в и н у в а њ е* и *п р и г о в а р а њ е* кај студентите по англиски и германски јазик;
- Споредба на изразувањата на наведените чинови во јазичните парови германско-македонски и англиско-македонски;
- Дефинирање на грешките кои водат до неуспешна комуникација при користење на странскиот јазик;
- Улогата на експлицитните инструкции во развојот на прагматичката компетенција при усвојувањето странски јазик кај студентите кои се родени говорители на македонскиот јазик.

Во овој труд, прво ќе ги опишеме прагматичките компетенции кај студентите, т.е. она што тие треба да го знаат за да бидат прагматички компетентни. Потоа ќе ги опишеме инструментите што се користат за мерење на прагматичката способност кај студентите-изучувачи на странскиот јазик.

Шема 1: Претставување на активностите на именуваниот проект

2. П РА Г М А Т И Ч К А К О М П Е Т Е Н Ц И Ј А - А Н А Л И З А И Г О В О Р Н И Ч И Н О В И

Анализите на досегашните истражувања од областа на меѓукултурната прагматика овозможуваат да ги дефинираме елементите коишто студентите треба да ги усвојат за да можат соодветно да комуницираат

на јазикот што го изучуваат. Во светот досега се извршени многу истражувања на говорните чинови во англискиот јазик (Beebe, Takahashi & Uliss-Weltz, 1990; Bergman & Kasper, 1993; Blum-Kulka, House, & Kasper, 1989; Caffi, 2007; Czerwionka, 2012; Deutschmann, 2003; Economidou-Kogetsidis, 2013; Ishihara

& Cohen, 2010; Kasper & Rose, 2002; Kádár & Bargiella-Chiappini, 2011; Ogiermann, 2009; и др.) и во германскиот јазик (Gethman, 1982; Geissner, 1975; Hoffmann, 2000; Levinson, 1983/2000; Meibauer 1999; и

др.). Кај нас до сега се извршени повеќе контрастивни проучувања на говорните чинови во англискиот и

во македонскиот јазик (Кусевска, 2012; Митковска, Кусевска, Бужаровска, 2013; Трајкова, Кусевска, Нешковска и Смичковска, 2014), и во германскиот и македонскиот јазик (Бојковска, 2011; Бојковска, 391

2011б; Гацов, 1995; Ивановска, 2014 и др.) Прагматичката компетенција кај студентите по англиски и германски јазик ја анализираме преку реализацијата на говорните чинови за *з а м о л у в а њ е*, *и з в и н у в а њ е* и

п р и г о в а р а њ е (*request, apology, complaints / Aufforderung, Entschuldigung, Beschwerden*). Проектот

предвидува изработка на модули за учење на овие говорни чинови кои ќе бидат поставени на интернет, а

кои студентите ќе треба да ги изработат. Анализата на прагматичката компетенција на испитаниците по

совладувањето на модулите ќе ни покаже до кој степен експлицитните инструкции можат да го подобрат

нивото на изучувачите. Проектот опфаќа контрастивни истражувања на говорните чинови, изработка на

инструменти за оценување на прагматичката компетенција на студентите, изработка на модули за стекнување прагматичка компетенција и анализа на придонесот на поставените модули за подобрување

на комуникациските способности кај студентите. За да бидат достапни до пошироката јавност, добиените резултати ќе бидат објавени во книга и ќе се организира собир за сите заинтересирани страни во Република Македонија за подобрување на наставата по странски јазици.

Освен тоа, како предмет на истражување на овој проект се поставува и креирањето на инструменти соодветни за оценување на прагматичката компетенција на изучувачите на J2. За определување на општото ниво на странскиот јазик се користат тестови присутни на нашиот пазар. За испитување на прагматичката компетенција се користи Прашалник за дискурсна анализа (Discourse Completion Task, DCT/Diskurs Ergänzungstest), како и снимени разговори и дискусии помеѓу испитаниците. Во овој дел од

трудот подетално се задржуваме на прашалникот за дискурсна анализа и детално го претставуваме.

3. ПРАШАЛНИК ЗА ДИСКУРСНА АНАЛИЗА (DCT)

Овој прашалник како средство за мерење прагматичка компетенција е најмногу критикуван инструмент, но е најчесто користен тип на инструмент за евалуација на прагматичката компетенција кај испитаниците. Овие прашалници (DCTs) се привлечни затоа што тие "одразуваат ситуации слични на говорните чинови во реалниот свет и затоа што тие се практични и со потребата за реална евалуација тие можат да се применат на голем број учесници во исто време. " (Мекнамара, 2006 , р.65) Иако постојат

многу тврдења дека DCTs не соодвествуваат на реалноста, а испитаниците не ги користат истите одговори од овој тест на истиот начин на кој тие го користат јазикот во реална комуникација, постојат одредени аспекти кои можат да бидат оценети со овој инструмент. Овие тестови кои што се користат за оценка на прагматичката компетенција кај студентите се состојат од три дела кои се однесуваат на три различни говорни чинови: *б а р а њ е*, *и з в и н у в а њ е* и *ж а л е њ е*. При изградбата на делот за *б а р а њ а*, ние ги користиме студиите за Blum-Kulka, & Olshtain (1984), Economidou-Kogetsidis & Woodfield (2012), и Olshtain & Koen (1990); за *и з в и н у в а њ е* (冨田_од • Blum-Kulka, & Olshtain (1984), Ogiermann (2009), и Trosborg (1995); додека за *ж а л е њ е* истражувањата и студиите од Trosborg (1995).

Со цел да се елиминираат сите слабости на овој инструмент (DCT), тој беше тестиран со 20 студенти во пилот проект. Откако го направивме овој тест, од студентите беше побарано да одговорат со Да / Не на следниве прашања:

1. Дали информациите во ситуацијата се доволно јасни?
2. Дали состојбата и улогите на учесниците во разговорот се јасни?
3. Дали наведените ситуации одразуваат секојдневни реални состојби?
4. Дали контекстот на ситуацијата е соодветен за македонските студенти?
5. Дали следниве ситуации треба да се отстранат од листата: извинувања - / барања - / жалби -?
6. Кои од следниве ситуации треба подобрување: извинувања - / барања - / жалби -?

Врз основа на забелешките на студентите заклучивме дека:

- Дел од понудените ситуации бараа дополнително појаснување за односот меѓу слушателот и говорникот, на пример ситуации кога комуникантите се пријатели, колку блиски пријатели се тие; ако тие се познајници колку добро тие се знаат или познаваат едни со други, т.е меѓу себе;
- Имаше неколку проблеми со разбирањето на соодветената ситуација и беше потребно користење на речник, на пример (ситуација со оштетен автомобил, земање погрешен лек од аптека и сл.);
- Се јавија две ситуации кои многу од студентите не ги разбраа и мораа да се преформулираат.

4. ЗАКЛУЧОК

Целта на инструментите кои ќе бидат употребени во оваа фаза од изработката на проектот е да се испита до кој степен восприемањето на прагматичката компетенција довело до подигнување на свесноста кај изучувачите на странскиот јазик за прагматичките принципи во јазикот кој се изучува и подобро развивање на прагматичката компетенција кај изучувачите на странскиот јазик.

Со цел да се сумираат резултатите од наведените истражувања од овој проект и негова десиминација предвидено е печатење книга која ќе ги опфати сите фази на овој проект како и организирање собир за сите заинтересирани страни: МОН, Бирото за развој на образованието, Националната агенција за високо

образование, катедрите за јазици при универзитетите во Р. Македонија, како и други домашни и

392
странски институции поврзани со образованието, со цел посветување поголемо внимание на изучувањето прагматичка компетенција кај студентите кои восприемаат странски јазик.

5. ЛИТЕРАТУРА

1. Blum-Kulka, S. (1987). Indirectness and politeness: Same or different? *Journal of Pragmatics* 11 (2), 131-146.
2. Blum-Kulka, S. (1992). The metapragmatics of politeness in Israeli society. In R. J. Watts, S. Ide, & K. Ehlich, *Politeness in language: Studies in its history, theory and practice* (pp. 255-280). Berlin: Mouton de Gruyter.
3. Blum-Kulka, S., House, J., & Kasper, G. (1989). *Cross-cultural pragmatics: requests and apologies*. Norwood: Ablex Publishing Corporation.
4. Boxer, D., & Cohen, A. D. (2004). *Studying speaking to inform second language learning*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
5. Cohen, A. D. (2004). Assessing speech acts in a second language. In D. Boxer, & A. D. Cohen, *Studying speaking to inform second language learning* (pp. 302-327). Clevedon/Buffalo/Toronto: MULTILINGUAL MATTERS LTD.
6. Cohen, A. D., & Ishihara, N. (2005). *A web-based approach to strategic learning of speech acts*. Minneapolis, MN: Center for Advanced Research on Language Acquisition, University of Minnesota.
7. Cohen, A. D., & Ishihara, N. (2005). Strategies for learning and performing L2 speech acts. *Intercultural Pragmatics* 2 (3), 275-301.
8. Coulmas, F. (1981). Poison to your soul: Thanks and apologies contrastively viewed. In *Conversational Routine* (pp. 69-91). The Hague: Mouton.
9. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Crystal, D. (1985). *A dictionary of linguistics and phonetics*. 2nd edition. New York: Basil Blackwell.
11. Faerch, C., & Kasper, G. (1983). *Strategies in interlanguage communication*. London: Longman.
12. Fraser, B. (2010). Pragmatic competence: The case of hedging. In G. Kaltenböck, W. Mihatsch, & S. Schneider, *New Approaches to Hedging* (pp. 15-34). Bingley: Emerald.
13. Hinkel, E. (2011). *Handbook of research in second language teaching and learning*. New York, NY:

Routledge.

14. Ishihara, N., & Cohen, A. (2010). *Teaching and learning pragmatics: Where language and culture meet*. London: Longman.

15. Kusevska, M. (1997). Speech acts: The act of complaining in English and Macedonian. MA-TESL thesis. Tempe, AZ, USA: Arizona State University.

16. McConachy, T., & Hata, K. (2013). Addressing textbook representations of pragmatics and culture. *ELT Journal* 67 (3), 294-301.

17. McNamara, T. F., & Roever, C. (2006). *Language testing: The social dimension*. Oxford, UK: Basil Blackwell.

18. O'Keeffe, A., Clancy, B., & Adolphs, S. (2011). *Introducing pragmatics in use*. London/New York: Routledge.

19. Olshtain, E., & Blum-Kulka, S. (1985). Cross-cultural pragmatics and the testing of communicative competence. *Language Testing* 2 (1), 16-30.

20. Roever, C. (2005). "That's not fair!" Fairness, bias, and differential item functioning in language testing. University of Hawaii.

21. Ross, S., & Kasper, G. (2013). *Assessing second language pragmatics*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

22. Thomas, J. (1983). Cross-cultural pragmatic failure. *Applied Linguistics* 4 (2), 91-112.

23. Trosborg, A. (2010). *Pragmatics across languages and cultures*. Berlin, New York: Walter de Gruyter GmbH & Co. KG.